

46253

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhhan** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **30.06.2026**

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

İklim krizi yalnızca geleceğe ilişkin bir tehdit değil, bugünün çalışma yaşamını doğrudan belirleyen yakıcı bir sınıf sorunudur. Dünya Meteoroloji Örgütü verilerine göre 2015-2025 yılları kayıtlardaki en sıcak 11 yıl olmuş, 2025 yılı küresel ortalama sıcaklığı sanayi öncesi dönemin yaklaşık 1,43 derece üzerine çıkmıştır. Aşırı sıcaklar, kuraklık, seller, yangınlar ve diğer iklim olayları milyonlarca insanın yaşamını etkilemektedir.

Ancak iklim krizinin etkileri toplumun bütün kesimlerini aynı biçimde etkilememektedir. Fosil yakıtlara, doğa talanına, betonlaşmaya ve sınırsız kâr hırsına dayanan sermaye düzeninin sonuçlarını en ağır biçimde işçi sınıfı yaşamaktadır. Tersanelerde, inşaatlarda, demir-çelik fabrikalarında, madenlerde, tarım alanlarında, yollarda, depolarda, kargo dağıtımında, belediye hizmetlerinde ve kentlerin sokaklarında çalışan milyonlarca işçi, kavurucu sıcaklar altında sağlığını ve yaşamını riske atarak çalışmaya zorlanmaktadır.

Aşırı sıcaklar işçi sağlığı ve güvenliği açısından ölümcül sonuçlar doğurmaktadır. Yüksek sıcaklık ve nem altında uzun süre çalışmak; aşırı terleme, sıvı kaybı, kas spazmı, baş dönmesi, mide bulantısı, bayılma, tansiyon krizi, kalp krizi, beyin kanaması, böbrek rahatsızlıkları ve sıcak çarpması gibi ciddi sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Sıcaklık yalnızca doğrudan hastalık riski yaratmamakta; halsizlik, dikkat dağınıklığı, refleks kaybı ve yorgunluk nedeniyle iş kazası ve ölümlü iş kazası riskini de artırmaktadır.

Evrensel Gazetesi'ne yansıyan işçi anlatımları da bu tabloyu doğrulamaktadır. Tersane işçileri yaz aylarında gemi içlerinin "fırına döndüğünü", kapalı alanlarda sıcak, gaz birikimi ve havalandırma yetersizliği nedeniyle nefes almanın zorlaştığını belirtmektedir. Demir-çelik işçileri yüksek dereceli fırınlar karşısında dış sıcaklıkla birleşen ısıнын baş ağrısı, baş dönmesi, halsizlik ve dikkat dağınıklığı yarattığını ifade etmektedir. Belediye işçileri ise özellikle 11.00-16.00 saatleri arasında sahada çalışmanın kronik hastalığı olan işçiler açısından kalp krizi ve beyin kanaması riskini büyüttüğünü söylemektedir.

Buna rağmen Türkiye'de aşırı sıcaklarda çalışmaya ilişkin açık, bağlayıcı ve uygulanabilir bir düzenleme bulunmamaktadır. Çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesi, ücret kaybı olmaksızın serinleme molaları verilmesi, temiz ve soğuk içme suyuna erişimin sağlanması, gölgeli ve serin dinlenme alanlarının oluşturulması, havalandırma ve iklimlendirme

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

önlemlerinin alınması, ağır ve açık alan işlerinin günün en sıcak saatlerinde durdurulması gibi temel önlemler büyük ölçüde işverenlerin inisiyatifine bırakılmaktadır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda ciddi ve yakın tehlike halinde çalışmaktan kaçınma hakkı düzenlenmiş olsa da bu hak, sendikasız, taşeron, güvencesiz, geçici, mevsimlik, göçmen veya kayıt dışı çalışan milyonlarca işçi açısından fiilen kullanılamamaktadır. İşçiler işten atılma, ücret kesintisi ve mobbing baskısı altında, doğrudan ölümle burun buruna çalışmaya mahkûm edilmektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, aşırı sıcak, yüksek nem ve işyerindeki yüksek ısı kaynaklarını işçi sağlığı ve güvenliği bakımından "ciddi ve yakın tehlike" kapsamında değerlendirmekte midir? Bu konuda Bakanlığınızın yayımladığı bağlayıcı bir genelge, talimat veya denetim rehberi var mıdır?
2. Son beş yılda tersane, demir-çelik, inşaat, tarım, kargo-dağıtım, belediye temizlik, yol-asfalt, maden ve depo işlerinde aşırı sıcaklara karşı kaç işyerinde denetim yapılmıştır? Bu denetimlerin kaç yaz aylarında ve sıcak hava dalgası dönemlerinde gerçekleştirilmiştir?
3. Bu denetimler sonucunda kaç işyerine idari para cezası uygulanmış, kaç işyerinde işin durdurulmasına karar verilmiş, kaç patron hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur?
4. Hava sıcaklıklarının kritik seviyelere ulaştığı günlerde açık alanda ve yüksek ısı kapalı alanlarda çalışan işçiler için, günün en sıcak saatlerinde çalışmanın durdurulması veya kısıtlanması yönünde acil ve bağlayıcı bir düzenleme yapılacak mıdır?
5. Aşırı sıcak dalgaları sırasında işyerlerinde ücret kaybı olmaksızın ek serinleme molalarının verilmesi, vardiya sürelerinin düşürülmesi, iş temposunun azaltılması, gölgeli ve serin dinlenme alanlarının oluşturulması, temiz ve soğuk içme suyuna kesintisiz erişimin sağlanması patronlar için zorunlu hale getirilecek midir?
6. Başta Tuzla, Aliğa ve İskenderun'daki tersaneler ile metal, demir-çelik, döküm, cam, seramik, inşaat, depo ve kargo işyerleri olmak üzere; Bakanlığınız denetimlerinde havalandırma, iklimlendirme, ısı stresi ölçümü, acil durum planı, ilk yardım ve dinlenme alanı koşulları düzenli olarak incelenmekte midir? Bu başlıklardaki eksiklikler nedeniyle son beş yılda kaç işyerine yaptırım uygulanmıştır?
7. Son beş yılda aşırı sıcak, yüksek ısı veya sıcak çarpması nedeniyle bayılma, kalp krizi, beyin kanaması, yüksek tansiyon, böbrek rahatsızlığı, sıcak bitkinliği veya sıcak çarpması şikâyetiyle hastaneye kaldırılan ya da hayatını kaybeden kaç işçi Bakanlığınız ve SGK kayıtlarına geçmiştir? Bu vakaların kaç iş kazası, meslek hastalığı veya ölümlü iş kazası olarak sınıflandırılmıştır?
8. Aşırı sıcaklarda çalışmaktan kaçınma hakkını kullanan veya işyerinde önlem talep eden işçilere baskı yapan, tehditte bulunan, ücret kesintisi uygulayan ya da işten çıkaran patronlara karşı hangi yaptırımlar uygulanmaktadır? Son beş yılda bu nedenle kaç başvuru yapılmış, kaç patron hakkında işlem tesis edilmiştir?
9. Sendikasız, taşeron, geçici, mevsimlik, göçmen ve kayıt dışı çalışan işçilerin aşırı sıcaklarda çalışmaktan kaçınma hakkını fiilen kullanabilmesi için Bakanlığınızın özel bir denetim, koruma ve başvuru mekanizması var mıdır?

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

10-Hava sıcaklığının kritik seviyelere (örneğin 40 derece ve üzerine) ulaştığı gün ve bölgelerde, açık alanda ve yüksek ısılı kapalı alanlarda çalışan sağlıklı işçiler için günün en sıcak saatleri olan 11.00 ile 16.00 arasında çalışmanın kesin olarak yasaklanması yönünde acil ve bağlayıcı bir düzenleme yapılacak mıdır?

11-Kalp-damar hastalığı, tansiyon, böbrek rahatsızlığı, diyabet gibi kronik hastalığı olan işçiler ile hamile, yaşlı ve engelli çalışanlar için, hava sıcaklıklarının kritik eşiklere ulaştığı dönemlerde sıcaklıklar güvenli seviyeye düşene dek ücret kaybı olmaksızın "idari izinli" sayılmaları yönünde bağlayıcı bir yasal düzenleme hayata geçirilecek midir?

12-Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yapacağı bir dönemde, iklim krizi konusunda uluslararası alanda "yeşil dönüşüm" ve "iklim diplomasisi" söylemleriyle övünürken; içeride iklim krizini derinleştiren sermaye politikalarına, fosil yakıt bağımlılığına, doğa talanına ve patronların kâr hırsına karşı hiçbir caydırıcı yaptırım uygulanmaması, buna karşılık krizin faturasının tersanelerde, fırın ocaklarında, inşaat iskelelerinde, tarlalarda, depolarda ve sokaklarda çalışan işçilere kesilmesi açık bir çelişki değil midir? Bakanlığınız önce işçilerin yaşam hakkını güvence altına alacak, aşırı sıcaklarda çalışmayı bağlayıcı biçimde sınırlayacak ve iklim krizinin bedelini işçilere ödeten patronlara ağır yaptırımlar uygulayacak bir "Aşırı Sıcaklarda İşçi Sağlığı ve Güvenliği Eylem Planı" hazırlayacak mıdır? Böyle bir plan yoksa, COP31 ev sahipliğiyle övünmeden önce işçilerin yaşamını korumak için hangi somut adımları hangi takvimle atacaksınız?